

219

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU

z dnia 20 sierpnia 1988 r.

w sprawie szczegółowych zasad eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 21, poz. 96, z 1987 r. Nr 33, poz. 180 i z 1988 r. Nr 19, poz. 132) oraz w związku z § 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1987 r. w sprawie określenia kompetencji niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej zastrzeżonych w szczególnych przepisach ustawowych dla organów zniesionych oraz o zmienionym zakresie działania (Dz. U. Nr 42, poz. 250) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Zarządzenie określa szczegółowe zasady eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych w jednostkach gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej.

2. Szczegółowych zasad eksploatacji nie stosuje się do sieci gazowych w kanałach zbiorczych.

§ 2. Eksploatację urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych należy prowadzić zgodnie z przepisami zarządzenia oraz ogólnymi zasadami eksploatacji, określonymi w zarządzeniu Ministrów Górnictwa i Energetyki oraz Gospodarki Materiałowej i Paliwowej z dnia 18 lipca 1986 r. w sprawie ogólnych zasad eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych (Monitor Polski Nr 25, poz. 174).

§ 3. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o urządzeniach i instalacjach energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych, rozumie się przez to:

- 1) gazociągi wraz z wyposażeniem, usytuowane na zewnątrz obiektów produkujących, wydobywających lub

użytkujących paliwa gazowe, służące do przesyłania tych paliw, zwane dalej „siecią gazową”,

- 2) przewody gazowe wraz z wyposażeniem, usytuowane pomiędzy armaturą odcinającą przepływ gazu z sieci gazowej a urządzeniem zużywającym paliwo gazowe, zwane dalej „instalacją gazową”,
- 3) zespół urządzeń wraz z wyposażeniem, o przepustowości większej niż 60 m³/h, służący do regulacji ciśnienia, pomiaru, mieszania lub rozdzielania przepływającego gazu, z wyjątkiem domowych urządzeń redukcyjnych, zwany dalej „stacją gazową”,
- 4) zespół urządzeń służący do podwyższania ciśnienia gazu, zwany dalej „tłocznia gazową”,
- 5) urządzenia naziemne służące do magazynowania przesyłanych paliw gazowych, zwane dalej „zbiornikami gazowymi”.

§ 4. Wprowadza się podział urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych, w zależności od wielkości ciśnienia gazu, na:

- 1) urządzenia i instalacje niskiego ciśnienia (do 5 kPa),
- 2) urządzenia i instalacje średniego ciśnienia (od 5 kPa do 400 kPa),
- 3) urządzenia i instalacje wysokiego ciśnienia (powyżej 400 kPa).

§ 5. Przyjęcie do eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych nowych, przebudowanych lub po remoncie może nastąpić po:

- 1) stwierdzeniu, że zostały spełnione wymagania określone w warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać te urządzenia i instalacje, oraz w warunkach technicznych ich wykonania i odbioru, Polskich Normach, normach branżowych oraz w dokumentacji projektowej i fabrycznej,
- 2) przeprowadzeniu prób wytrzymałości i szczelności,
- 3) sprawdzeniu działania urządzeń zabezpieczających, redukcyjnych i regulacyjnych, sterujących i odcinających oraz aparatury kontrolno-pomiarowej,
- 4) odpowietrzeniu i napełnieniu gazem,
- 5) przeprowadzeniu prób, rozruchu i ruchu próbnego,
- 6) wyznaczeniu osoby odpowiedzialnej za eksploatację.

§ 6. 1. Odpowietrzanie i napełnianie sieci i instalacji gazowych powinno być dokonywane:

- 1) w uzgodnieniu z jednostką zarządzającą wspólną siecią gazową,
- 2) pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za eksploatację sieci i instalacji gazowych,
- 3) po uprzednim trwałym odłączeniu wylotów odgałęzień i zabezpieczeniu przewodów gazowych przed przepływem gazu do instalacji, pomieszczeń lub obiektów nie przyjmowanych do eksploatacji.

2. Przy odpowietrzaniu należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) ciśnienie gazu przy odpowietrzaniu nie powinno przekraczać na początku napełnianego odcinka sieci:
 - a) ciśnienia roboczego — dla sieci niskiego ciśnienia,
 - b) 50 kPa — dla sieci średniego ciśnienia,
 - c) 200 kPa — dla sieci wysokiego ciśnienia,
- 2) wylot rury odpowietrzającej powinien być wyprowadzony na wysokość nie mniejszą od 3 m ponad poziom terenu, a w przypadku instalacji w budynkach —

na zewnątrz budynku, w sposób uniemożliwiający przedostanie się mieszaniny gazowo-powietrznej do jego wnętrza,

- 3) odpowietrzanie należy wstrzymać, jeżeli wyniki uzyskane co najmniej z 3 próbek wykażą, że zawartość tlenu w sieci gazowej nie przekracza dopuszczalnych ilości.

3. Nie należy odpowietrzać urządzeń sieci i instalacji gazowych podczas wyładowań atmosferycznych.

4. Przy napełnianiu sieci gazem należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) napełnianie paliwem gazowym sieci gazowych zasilających odbiorców komunalno-bytowych powinno być poprzedzone nawonieniem tego paliwa,
- 2) sieci gazowe należy napełniać stopniowo, z tym że dopuszczalny wzrost ciśnienia, mierzonego na początku napełnianego odcinka, nie może przekraczać:
 - a) 50 kPa/min — dla sieci średniego ciśnienia,
 - b) 100 kPa/min — dla sieci wysokiego ciśnienia,
- 3) napełnianie sieci gazowych należy przerwać w razie stwierdzenia ich nieszczelności.

§ 7. 1. Stan techniczny urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych oraz ich zdolność do dalszej pracy powinny być poddawane ocenie, z wyjątkiem instalacji gazowych, o których mowa w § 15 ust. 2 pkt 2. Oceny należy dokonywać nie rzadziej niż raz w roku. Wyniki oceny powinny być odnotowane w dokumentacji technicznej.

2. Przy dokonywaniu oceny stanu technicznego urządzeń i instalacji należy uwzględniać w szczególności:

- 1) wyniki oględzin, przeglądów, prób i pomiarów eksploatacyjnych,
- 2) liczbę, rodzaje i przyczyny zakłóceń i awarii,
- 3) stopień wykorzystania zdolności przesyłowej,
- 4) ocenę wielkości strat przy przesyłaniu paliw gazowych,
- 5) stan armatury, urządzeń i rurociągów oraz zmian spowodowanych ruchami podłoża na obszarach szkód górniczych.

§ 8. W zakładzie prowadzącym eksploatację urządzeń i instalacji energetycznych służących do przesyłania paliw gazowych powinno być zorganizowane pogotowie techniczne wykonujące zabezpieczenia lub naprawy w przypadku wystąpienia uszkodzeń bądź zakłóceń w pracy tych urządzeń i instalacji.

Rozdział 2

Sieci gazowe

§ 9. W celu dokonania oceny stanu technicznego sieci gazowych należy przeprowadzić:

- 1) oględziny gazociągów,
- 2) badania eksploatacyjne ochrony katodowej,
- 3) pomiary obecności gazu w gruncie nad gazociągiem,
- 4) pomiary rozkładu ciśnień w sieci.

§ 10. Wprowadza się podział sieci gazowych na następujące kategorie zagrożenia gazowego:

- 1) I kategoria, do której zalicza się:
 - a) odcinki gazociągu, na których stwierdzono wpływ gazu w stopniu mogącym spowodować przenikanie

gazu do budynków lub obiektów uzbrojenia podziemnego,

- b) gazociągi zlokalizowane w obrębie zabudowanych obszarów górniczych,
- 2) II kategoria, do której zalicza się gazociągi:
 - a) z rur azbestocementowych,
 - b) zlokalizowane w obrębie nie zabudowanych obszarów górniczych,
 - c) o połączeniach kielichowych, rozprowadzające gaz ziemny,
 - d) na mostach i wiaduktach,
 - e) przebiegające wzdłuż ulic, na których są usytuowane torowiska tramwajowe,
 - f) przebiegające wzdłuż ulic o zwartej zabudowie,
 - g) na odcinkach, na których występuje ulatnianie gazu w warunkach innych niż określone w pkt 1 lit. a),
 - 3) III kategoria, do której zalicza się gazociągi nie wymienione w pkt 1 i 2.

§ 11. 1. Oględziny sieci gazowych należy przeprowadzać:

- 1) I kategorii zagrożenia gazowego — nie rzadziej niż raz na dobę,
- 2) II kategorii zagrożenia gazowego — nie rzadziej niż raz w miesiącu,
- 3) III kategorii zagrożenia gazowego — nie rzadziej niż raz na kwartał.

2. Oględziny sieci gazowych powinny obejmować sprawdzenie:

- 1) obecności gazu w studzienkach armatury gazociągu,
- 2) obecności gazu w studzienkach telekomunikacyjnych, ciepłowniczych i kanalizacyjnych, w pasie o szerokości nie mniejszej od 5 m, licząc od osi gazociągu,
- 3) zmian nawierzchni i roślinności w sąsiedztwie gazociągu,
- 4) stanu wyposażenia gazociągu (armatur, ogrodzenia, podpór),
- 5) naziemnej części gazociągu nad kanałami, rzekami i wiaduktami,
- 6) stanu oznaczeń trasy gazociągu i armatury.

3. Sieci gazowe przechodzące pod dnem rzek i kanałów należy poddawać oględzinom nie rzadziej niż raz w roku.

§ 12. Badania eksploatacyjne ochrony katodowej sieci gazowych należy wykonywać zgodnie z Polską Normą.

§ 13. 1. Jeżeli sieci gazowe znajdują się na terenach górniczych, stref oddziaływania prądów błądzących lub agresywnych warunków glebowych, należy przeprowadzać okresowo pomiary obecności gazu w gruncie nad tymi sieciami.

2. Terminy, sposób i metodę pomiarów określa kierownik zakładu gazowniczego.

§ 14. 1. Podczas eksploatacji sieci gazowych należy w wyznaczonych punktach prowadzić pomiary i zapisy dotyczące przepływów i ciśnień gazu.

2. W okresach szczytowego poboru gazu należy dokonywać co najmniej raz w roku pomiarów rozkładu ciśnień w punktach określonych w instrukcji eksploatacji sieci gazowych.

3. Punkty sieci gazowych, w których dokonuje się pomiarów i zapisów określonych w ust. 1 i 2, oraz częstotliwość tych pomiarów i zapisów określa kierownik zakładu gazowniczego.

Rozdział 3

Instalacje gazowe

§ 15. 1. Dla dokonania oceny stanu technicznego instalacji gazowych należy przeprowadzać ich oględziny.

2. Oględziny instalacji gazowych należy przeprowadzać zgodnie z instrukcją eksploatacji nie rzadziej niż:

- 1) raz w roku — w zakładach produkcyjnych i budynkach użyteczności publicznej,
- 2) raz na 5 lat — w pozostałych obiektach.

3. Podczas przeprowadzania oględzin należy sprawdzić:

- 1) stan techniczny przewodów gazowych,
- 2) stan techniczny połączenia urządzeń gazowych,
- 3) szczelność przewodów i armatury,
- 4) stan pomieszczenia, w którym znajduje się kurek główny.

4. Badanie stanu technicznego instalacji gazowych należy przeprowadzać pod kierownictwem osoby odpowiedzialnej za eksploatację instalacji gazowych.

5. Wyniki przeprowadzonych oględzin instalacji gazowych należy odnotować w dokumentacji eksploatacyjnej.

6. Przez budynki użyteczności publicznej rozumie się budynki służące celom administracji, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, nauki, służby zdrowia, opieki społecznej, handlu, gastronomii, usług dla ludności, turystyki, sportu, komunikacji w zakresie obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym i wodnym, poczty i telekomunikacji oraz innym podobnym celom.

Rozdział 4

Stacje gazowe

§ 16. W celu dokonania oceny stanu technicznego stacji gazowych należy przeprowadzać:

- 1) oględziny urządzeń stacji gazowych,
- 2) próby i regulację działania urządzeń stacji gazowych,
- 3) przeglądy stacji gazowych.

§ 17. 1. Oględziny urządzeń stacji gazowych należy przeprowadzać nie rzadziej niż raz na tydzień.

2. Oględziny urządzeń stacji gazowych powinny obejmować:

- 1) oględziny instalacji i urządzeń,
- 2) sprawdzenie działania:
 - a) podstawowego i rezerwowego ciągu redukcyjnego ciśnienia gazu,
 - b) wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa,
 - c) instalacji elektrycznej,
 - d) instalacji grzewczej,
 - e) urządzeń do nawaniania gazu,
 - f) automatycznych wykrywaczy gazu, wentylacji nawiewnej i awaryjnej, aparatury kontrolno-pomiarowej i rejestrującej,
- 3) sprawdzenie szczelności wszystkich połączeń instalacji i urządzeń stacji gazowej,
- 4) sprawdzenie stanu:
 - a) dróg, przejść, pomieszczeń, ogrodzeń i zabezpieczeń stacji,

- b) sprzętu ochronnego,
- c) instalacji i urządzeń przeciwpożarowych, sprzętu pożarniczego oraz instalacji odgromowej,
- 5) odnotowanie w książce ruchu odczytanych wielkości parametrów pracy stacji gazowych,
- 6) porównanie odczytanych wielkości parametrów z wielkościami określonymi w instrukcji eksploatacji stacji gazowych, w szczególności w zakresie:
 - a) wielkości ciśnienia gazu po stronie wlotu i wylotu stacji gazowej,
 - b) wymaganego ciśnienia gazu po stronie wylotu stacji niezależnie od strumienia i wielkości ciśnienia gazu po stronie wlotu stacji,
 - c) temperatury gazu,
 - d) zużycia środka nawaniającego,
 - e) wartości spadku ciśnienia gazu na filtrach przeciwpyłowych,
 - f) jakości gazu i innych parametrów właściwych dla funkcji, jakie spełnia stacja gazowa.

§ 18. 1. Próby działania i regulacja urządzeń stacji gazowych powinny być dokonywane nie rzadziej niż dwa razy w roku.

2. Próby działania i regulacja urządzeń stacji gazowych powinny obejmować:

- 1) wykonanie prób działania poszczególnych instalacji i urządzeń stacji, a w szczególności:
 - a) urządzeń gazowych i zabezpieczających,
 - b) urządzeń pomiarowych i elektrycznych,
 - c) reduktorów ciśnienia gazu,
 - d) zaworów bezpieczeństwa,
 - e) filtrów przeciwpyłowych,
 - f) automatycznych wykrywaczy gazu w atmosferze pomieszczeń stacji,
 - g) wentylacji awaryjnej,
 - h) aparatury kontrolno-pomiarowej,
 - i) instalacji i osprzętu elektrycznego.
- 2) sprawdzenie i regulację ciśnienia wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa i zaworów szybko zamykających.

§ 19. 1. Przeglądy stacji gazowych należy przeprowadzać nie rzadziej niż raz na 2 lata.

2. Przegląd stacji gazowej powinien obejmować w szczególności:

- 1) oględziny, próby działania i regulację urządzeń stacji w zakresie określonym w § 17 ust. 2 i § 18 ust. 2,
- 2) wymianę części uszkodzonych, naprawy i konserwację,
- 3) regulację i próby działania urządzeń stacji po przeglądzie.

Rozdział 5

Tłocznie gazowe

§ 20. Sposób prowadzenia pracy tłoczni gazowych powinien być określony w instrukcji eksploatacji.

§ 21. Podstawowe parametry techniczne określające ruch tłoczni należy ewidencjonować w książce ruchu tłoczni nie rzadziej niż dwa razy na zmianę, w szczególności:

- 1) ciśnienie i temperaturę gazu po stronie wlotu i wylotu sprężarki,
- 2) temperaturę wody dopływającej i odpływającej w układach chłodzenia,

- 3) temperaturę i poziom oleju w układzie smarowania,
- 4) ilość przetłoczonego gazu.

§ 22. W celu dokonania oceny stanu technicznego tłoczni gazowych oraz ich zdolności do dalszej pracy należy:

- 1) przeprowadzać oględziny i przeglądy tłoczni,
- 2) sprawdzać działanie urządzeń zabezpieczających i aparatury kontrolno-pomiarowej.

§ 23. 1. Oględziny i przeglądy tłoczni gazowych należy przeprowadzać w terminach i zakresie określonych w instrukcji eksploatacji.

2. W czasie przeprowadzania oględzin i przeglądów należy sprawdzić w szczególności:

- 1) stan urządzeń sterujących, sygnalizacyjnych i zabezpieczających,
- 2) szczelność urządzeń i instalacji gazowych,
- 3) poziom hałasu i drgań,
- 4) stan aparatury kontrolno-pomiarowej,
- 5) prawidłowość działania układu smarowniczego i chłodzącego.

3. Prawidłowość działania urządzeń zabezpieczających, aparatury kontrolno-pomiarowej i telemetrycznej należy sprawdzać nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie.

§ 24. Tłocznę należy wyłączyć z ruchu w razie:

- 1) zagrożenia dla obsługi lub otoczenia,
- 2) awarii urządzeń zabezpieczających przed przekroczeniem wielkości ciśnienia gazu (minimalnego po stronie wlotu i maksymalnego po stronie wylotu), określonych w instrukcji eksploatacji.

Rozdział 6

Zbiorniki gazowe

§ 25. Sposób prowadzenia pracy zbiornika gazu oraz dopuszczalne zmiany parametrów pracy powinny być określone w instrukcji eksploatacji.

§ 26. 1. Podstawowe parametry techniczne, określające przebieg procesu magazynowania, powinny być ewidencjonowane przez osoby obsługujące zbiorniki, niezależnie od zapisów aparatury rejestrującej, w szczególności w zakresie:

- 1) stanu zapasów paliwa gazowego,
- 2) zmian stanu zapasów w jednostce czasu,
- 3) ciśnienia gazu przed i za zbiornikiem.

2. Parametry, o których mowa w ust. 1, powinny być ewidencjonowane z częstotliwością ustaloną w instrukcji eksploatacji.

§ 27. 1. Stan techniczny zbiornika oraz jego zdolność do dalszej pracy i warunki eksploatacji powinny być oceniane na podstawie wyników oględzin i przeglądów.

2. Przeglądy przeprowadza się w okresach miesięcznych i raz w roku.

§ 28. 1. Oględziny urządzeń i instalacji zbiornika należy przeprowadzać nie rzadziej niż raz na dobę, a przy temperaturze otoczenia poniżej 0°C — nie rzadziej niż raz na zmianę.

2. Podczas oględzin zbiornika mokrego należy w szczególności sprawdzać:

- 1) stan urządzeń zabezpieczających,

- 2) prawidłowość wskazań aparatury kontrolno-pomiarowej,
- 3) prawidłowość działania rolek prowadzących,
- 4) stan wody w tacach,
- 5) skuteczność ogrzewania,
- 6) szczelność zamknięć wodnych,
- 7) szczelność członów zbiornika.

3. Podczas oględzin zbiornika suchego należy w szczególności sprawdzać:

- 1) stan urządzeń zabezpieczających,
- 2) prawidłowość wskazań aparatury kontrolno-pomiarowej,
- 3) ruch i szczelność tłoka,
- 4) prawidłowość działania rolek prowadzących i urządzenia dociskowego uszczelnienia tłoka,
- 5) stan instalacji uszczelniającej,
- 6) skuteczność ogrzewania,
- 7) drożność otworów wydmuchowych,
- 8) szczelność płaszcza,
- 9) stan dojsć i miejsc obsługowych,
- 10) stan atmosfery nad tłokiem.

4. Wyniki przeprowadzonych oględzin należy odnotować w książce ruchu.

§ 29. Przeglądy miesięczne urządzeń i instalacji zbiornika powinny obejmować w szczególności kontrolę:

- 1) stanu zabezpieczenia antykorozyjnego,
- 2) stanu i działania urządzeń zabezpieczających przed przekroczeniem dopuszczalnych poziomów napełniania i opróżniania,
- 3) stanu urządzeń dźwigowych,
- 4) prawidłowości działania instalacji alarmowych,
- 5) stanu aparatów i sprzętu ratownictwa gazowego,
- 6) prawidłowości działania zamknięć cieczowych,
- 7) prawidłowości działania urządzeń szybko zamykających,
- 8) jakości oleju uszczelniającego tłok,
- 9) prawidłowości działania instalacji odpływu skroplin i wody z opadów atmosferycznych,
- 10) strefy zagrożenia wybuchem i strefy wolnej od zabudowy,
- 11) stanu sprzętu i środków ochrony przeciwpożarowej.

§ 30. 1. Przeglądy roczne stanu technicznego urządzeń i instalacji zbiornika powinny obejmować w szczególności kontrolę:

- 1) stanu ogólnego zbiornika,
- 2) połączeń rurociągów,
- 3) urządzeń zamykających i zabezpieczających,
- 4) aparatury kontrolno-pomiarowej,
- 5) urządzeń i instalacji grzewczych,
- 6) urządzeń i instalacji elektrycznych,
- 7) instalacji odgromowej,
- 8) uziemienia zbiornika,
- 9) urządzeń i instalacji wentylacyjnej,
- 10) urządzeń i instalacji olejowej,
- 11) dźwigu zewnętrznego i wewnętrznego oraz windy o napędzie ręcznym,
- 12) ruchu dzwonu, teleskopów lub tłoka,
- 13) stanu fundamentów zbiornika,
- 14) stanu przewodnic.

2. Przeglądy roczne należy przeprowadzać przed okresem zimowym. Przeglądy przeprowadza się komisyjnie z udziałem osoby sprawującej nadzór nad eksploatacją zbiornika.

§ 31. Zbiornik należy wyłączyć z ruchu w razie stwierdzenia:

- 1) zagrożenia dla obsługi lub otoczenia,
- 2) awarii urządzeń zabezpieczających przed przekroczeniem dopuszczalnych poziomów napełniania i opróżniania.

§ 32. Każde wyłączenie i uruchomienie zbiornika należy odnotować w książce ruchu zbiornika z podaniem przyczyn.

Rozdział 7

Przepisy końcowe

§ 33. Traci moc zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 29 kwietnia 1972 r. w sprawie eksploatacji sieci gazowych (Monitor Polski Nr 23, poz. 155).

§ 34. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu: J. Bilip